

Předmluva – Karel Král

Tyto řádky, které budete číst jsou výňatkem z pamětní knihy obce Těmice, která byla založena v roce 1928 a byla psána panem řídícím učitelem Františkem Kroutilíkem, a nyní je uložena v Okresním archívu v Hodoníně.

Opis textu jsem s úcty k panu kronikáři neopravoval dle dnešních pravidel pravopisu a je ponechán tak jak byl tehdy sepsán.

Snad těchto pár stran textu přiblíží Těmickým občanům dny, kdy byly osvobozeny Těmice a které by nikdy neměly být zapomenuty.

Rok 1939-1945

Doba smutná, bolestná, doba velkého ponížení pro český národ.

V prvých dvou měsících roku 1939 žili občané již částečně v klidu, ale velmi těžce nesli ztrátu pohraničního území.

Dne 14. 3. 1939 slyšeli jsme z rozhlasu ve večerních zprávách o pohybu německých oddílů k hranicím 2 republiky. Druhého dne ráno 15. 3. slyšeli jsme opět z rozhlasu, že německé vojsko překročilo již hranice a směřuje do nitra Čech a Moravy. I když německá vojska jen občas zavítala do obce, většina občanstva velmi těžce nesla tak hanebné přepadení své vlasti. A nenávist proti Germánům rostla více, když protektorátní vláda slibovala a zaručovala nám nejlepší a nejbezpečnější život a svobodu v rámci velkoněmecké říše. A v tomto zajetí hákových křížů, jedinou útěchou občanstva byl český zahraniční rozhlas, vysílaný z Londýna a Moskvy. Zvláště pak když k přepadení naší vlasti ozval se hlas pana presidenta Dr.Edvarda Beneše z Londýna , který nás nabádal k zachování klidu a posiloval nás ve víře našeho vítězství.

České zprávy ze zahraničí poslouchaly se velmi bedlivě, ale bylo dbáti velké opatrnosti před udavači, kterých bylo dosti.

Prvním nařízením okupantů bylo odevzdání zbraní pod trestem smrti. Jízda a vyhýbání nařízena vpravo. Veškeré veřejné nápisy musely býti nejprve německy a pak česky. Ve škole zavedena němčina jako povinný prvotní předmět již od třetího školního roku. Všichni veřejní činnovníci a zaměstnanci museli podepsat slib vůdci a velkoněmecké říši. Veškeré obrazy, plakety a busty našich československých předních mužů musely býti odstraněny a odevzdány k okresnímu úřadu. Z pomníku padlých byl odstraněn reliéf pana presidenta T.G.Masaryka a státní znak. I kovová písmena musela býti sejmuta.

Zrušeny tělocvičné jednoty Sokol a Orel. Sokolovna zapečetěna a později zapůjčena Kuratoriu pro výchovu mládeže. Rozpuštěny byly všechny politické strany.

Jako platidla užívalo se naší koruny a německých marek, jejichž hodnota byla 1:10. Německých peněz občané neradi brali, nevěřili jim.

Jelikož občané začali hodně nakupovat a zásobovat se vším možným, začal se projevovat nedostatek všeho zboží. Zavedeny proto potravinové lístky na chléb, mouku, maso, cukr, tuky a jiné potraviny a vydávány vždy na 4 týdny. Později vydávány šatenky na 1 rok, tabačeny na 12 týdnů a lístky na mýdlo na 4 týdny. Na obuv vydával obecní úřad poukazy.

Zemědělcům předepisovány dodávky obilí, dobytka, brambor, luštěnin, olejnatin, sena, slámy a později hus, kachen a vajec. Později byly dodávky předepisovány a určovány z půdy a to od 0,5 ha obdělané. Z domácích porážek odváděno sádlo, dobře vyškvařené, dle váhy poraženého vepře. Pro tyto porážky byl vyhrazen jeden den v týdnu a přihlíželi je zvěrolékaři s obecním strážníkem, kteří udávali váhu a stanovili množství sádla k odevzdání. Sádlo se balilo do papíru k tomu určenému po 4 kg. Odvádělo se do sběrný v Uherském Ostrohu.

Těm kdo obdělávali půdu, stanoveny samozásobitelské dávky v poživatinách a ti, kdož měli přebytky, museli je odevzdávati do sběren. V jarních měsících, kdy se projevovat vždy největší nedostatek

v poživatinách, přicházeli do obce kontroly od okresního úřadu v doprovodu četníka. Kdo neměl statkovou knížku řádně vedenou, byla u něho provedena prohlídka jeho zásob. Každým rokem se samozásobitelské dávky snižovaly tak že koncem roku 1944 u obilí bylo pouze 10 kg na osobu a 4 týdny. Zemáků 170 kg na osobu a 1 rok. Nastal hlad. Obyvatelé z měst dojížděli do vesnice a kupují k jídlu, co se koupit dá. Touto poptávkou ceny poživatin rychle stoupají a nabývají přímo keřaských rozměrů. Vysokými cenami pozbývají peníze důvěry, začíná obchod výměnou. Lidé z měst nabízejí obleky, prádlo neb boty za trochu mouky nebo omastku. Bylo dosti občanů, kteří jdouce slepě za mamonem, žádají přímo nekřesťanské ceny za své výrobky. Nemají citu k svému bližnímu, i když jsou nabádáni českým rozhlasem z Londýna, aby hladovějícím spoluobčanům pomáhali. Bezcitnost jejich šla tak daleko, že neuposlechli ani hlasu svého duchovního pastýře, který z kazatelny káral jejich bezohlednou touhu po mamonu. Černé ceny byly tyto: 1kg mouky 50-80 korun, sádlo 1000-1200 korun, máslo 500-800 korun, maso 200-400 korun 1 vejce 10-15 korun, 1 l mléka 15-20 korun, třešně 1kg 20-30 korun, meruňky 1kg 30-50 korun. Mzda dělníka byla 5,40 korun za 1 hodinu a řemeslníka 7 korun, úředník měl od 1500 korun měsíčně. Je chvály hodno oceniti dobrou občanskou povinnost zdejšího mlynáře pana Antonína Fibingra , že v době nedostatku, pomáhal hladovějícím moukou za cenu normální.

V prosinci roku 1942 popraven zdejší rodák Pavlíček Jan, poštmistr z Čeladné p.R. , v Breslau. Byl italským legionářem. Další, kteří se stali obětí nacismu jsou, Krásný Jan, bytem v Přerově, popravený v Berlíně. Hrabčík Oldřich, malíř pokojů, zahynul na lodi, jež byla bombardována. Pištěk Josef, zedník a člen obecního výboru, stal se obětí leteckého náletu v Osvětimi v Polsku. Poslední dva byli totálně nasazeni na práci. Klema Jakub, zemědělec a obecní tajemník, byl odveden do Německa pro poslech cizího rozhlasu a z protistátní činnosti. Vrátil se po osvobození.

Mládež měla býti vedena jednotně v duchu nacistickém v „Kuratoriu pro výchovu mládeže“.

Mimo kuratoria byla utvořena Národopisná Morava, která sdružovala mládež nad 18 let, Vedoucím byl Pekárek Jaroslav. Sdružení pořádávalo

dožínky a zábavy o hodech a ostatcích, při nichž se používalo krojů a starých lidových tanců.

Zakázáno bylo poslouchati cizího rozhlasu , na něž byl stanoven i trest smrti. Z radio přijmačů byly vyňaty krátké vlny. Střední a dlouhé vlny byly silně rušeny některými stanicemi k tomu určenými. Mnozí zvědavci pomocí cívky s mosazným drátem docílili čistého poslechu i na středních vlnách a neb si upravili krátké vlny sami.

Provedena revise knih v obecní i školní knihovny, knihy vyřazené zůstali však ušetřeny. V učebnicích a školních čítankách byla slova vyznačující vlastenecké cítění , čsl. republiku a jména vlasteneckých osobností začerněna tuší.

V roce 1940-1942 byla velká zima až -36°C . pomrzlo velmi mnoho ovocných stromů, zvláště švestek. Úplně vyhynuli mortelně , jež růstly ve vinohradských polohách. Byla to asi šlechtěná odrůda moruší. List byl větší a plod černý, sladkokyselý a větší moruše. Ptactva i zvěře mnoho pohynulo tuhou zimou. Komunikace bývaly často zaváty a občané byli povinni udržovat cesty sjízdné. Žactvo pro nedostatek paliva, mívalo zimní prázdniny, docházelo si 2x týdně do školy pro úkoly. Jaro i léto bylo dosti příznivé, ale suché.

V roce 1942 odebrán zvon z kaple pro zbrojařské účely.

Po dobu žní stavěny protipožární hlídky, 4 muži a 1 hasič od 18 hod. do 6 hod. ráno.

V Domaníně bylo zřízeno stanoviště Schutzpolicie , která obcházela okolí a bránila svou přítomností zdržování se parašutistů a partyzánů v kraji. Všichni mluvili dosti dobře česky.

Začátkem druhé poloviny roku 1944 poprvé přeletěla Angloamerická letadla zdejší kraj. Byla nařízena různá opatření. Pro školní děti zřízen kryt ve sklepě pana Františka Petříka vedle domku pana Ondřeje Pavlíčka. V případě požáru musil býti připraven písek, kád' s vodou a ruční stříkačka. Čím více se blížila fronta k moravským hranicím, tím častější a mohutnější byly nálety a to od Bratislavy směrem na Brno a dále na severozápad. Zpět

vracely se skupiny letadel přes Brno, Kyjov, Hodonín na Vídeň, kde vyklopili svůj náklad bomb. Výbuchy byly slyšet až v našem kraji, při větších rážích se i okna chvěla. Nálety byli prováděni skoro denně mezi 11-15 hodinou. Hlášeny byly rozhlasem a sirénami ze Bzence. Letadla byla bílá průsvitná a letěla ve velké výši ve skupinách po 9 až 12 letadlech bombardovacích, chráněných stíhačkami, které sotva bylo vidět. Po 2x shazovali české noviny obrázkové z Anglie, ve velkém množství a bylo nařízeno odvádět je úřadům. Při návratu jedné skupiny letadel, přistála stíhačka nouzově na vracovském katastru Pod báchory. Pilot byl odveden na četnickou stanici do Vracova a letadlo odvezlo vojsko z Uherského Hradiště.

Ke konci roku 1944 byly nařízeny hlídky z místních občanů po 6 mužích a později po 12 mužích v noci. Povinností hlídek bylo zjišťovat podezřelé osoby. Hlídky byly kontrolovány četnictvem ze Bzence. Stanoviště hlídek bylo v malé místnosti obecní úřadovny , kde byly zhotoveny dřevěné příčny.

Vyhláškou o povinném nasazení všech mužů od 18 do 60 let na kopání zákopů byli postiženi Frelich František a Jandásek Jan z č. 12, oba zemědělci, mladíci. Posláni byli k Šoproni na hranice rakousko – maďarské. Brzy se vrátili, neboť fronta se nezadržitelně blížila k moravským hranicím.

V polovici měsíce února roku 1945 přijel do obce oddíl vojáků Todlovy organizace provést ústupová opatření za pomoci místních občanů. Mužstvo s kuchyní ubytovalo se na sokolovni , důstojníci, poddůstojníci a mužstvo s koňskými potahy našli si ubytování u občanů. Příští den byla nařízena pracovní povinnost pro muže od 18 do 50 let. Oba břehy Syrovínky od mostu na sever po Rybník a na jih po Zelnici vykopávali se na výšku 180 cm, jako ochrana proti tankům. U mostu přes silnici a brodidlo ze strany východní provedena závora ze silných klád. U potoka za domem pana Svobody pod jabloní a na kraji humna pana Kučery vykopána a zřízena kulometná hnízda směrem k východu a před domem pana Jocha na Závodí jedno kulometné hnízdo směrem západním. Svislé stěny byly vyztuženy kolíky proti sesutí. Potřebné dřevo pro tyto práce dováželi rolníci, místní i s okolních vesnic ze Bzeneckého lesa. Pracovalo se na dvě části po 50 mužích a tři dny. Podobná úprava provedena byla u zadního

mostu ke Bzenci ale občany Bzeneckými. Pracovalo se bez zájmu. Vojáci tohoto oddílu byli povětšinou přestárlí a invalidi. U koňských potahů Ukrajinci. Chovali se k občanům přátelsky, pokud byli v obci, udržovali sami hlídky. Po ukončení prací odjeli dále na západ a to se již fronta blížila od jihovýchodu k moravským hranicím.

Začátkem měsíce dubna roku 1945 vtrhla ruská a rumunská vojska na Moravu a klínovitě postupovala na Hodonín k Brnu. V tomto čase začínají jarní polní práce, ale není zájmu o tyto. Skupiny zvědavých občanů chodí na návrší do Vrchníčků a pozorují průběh bojů za bzeneckým lesem. Mnozí zase vykopávají a upravují si kryty v polích, v nichž hodlají přečkat přechod fronty, usuzujíce, že zde bude mnohem bezpečněji přežít přechod fronty než ve vesnici, které bývají cílem útoků. Jiní radili, že je lépe upravit sklep pro úkryt a zůstat v domě. Názor prvních byl milný, neboť kryty v polích sloužili více ustupujícímu vojsku.

V půli dubna, již od časného rána bylo slyšet silnou kulometnou střelbu ze Bzence. Německé dělostřelectvo rychle odtamtud ustupovalo směrem k Syrovínu a k Žeravicím a rozestavilo se u mlýna a za návrším na Podchrastích. Na maskování děl vysekali smrky a břízky z Píšťkového lesíka v Chrastích. Odtamtud stříleli na Bzenec a Vracov, neboť je obsadila Rudá armáda. V poledne přišlo několik německých vojáků brát občanům jízdní kola. Zpráva tato se bleskurychle roznesla vesnicí, že majitelé jízdní kola rychle ukryli. Přeci se podařilo vojákům 15 kol ukrást. Pro občany nastává vážná chvíle. Co bylo jen trochu cenné se zakopává a ukrývá před slídivostí germánů. Třetího dne po ústupu dělostřelectva, dopadl první granát z ruské strany na panské pole Nad větrákem v blízkosti domků. Brzy nato dopadají další a vždy blíže vesnice až konečně zasahují i domky, následující dopadají za vesnici. Pravděpodobně hledají neb zastřelují se na dělostřelectvo německé u mlýna. Touto dobou postoupila Rudá armáda přes les do Bzence a německá vojska obsadila návrší nad Bzencem a Vracovem, kde se udržela a bránila plných deset dní. Ustoupivší vojsko nastěhovalo se do domků při silnici od Bzence a na Dražůvkách. Odtud chodili vždy v noci střídat vojáky v první linii a zároveň kladli miny před svými zákopy. Ve dne sháněli dobré jídlo a pití po domech, kde ucítili že něco může být. Mladá děvčata se musila před nimi ukrývat. Ustoupením

německého vojska za Bzenec, dostala se naše obec těsně za frontu a byla vystavena dělostřeleckým střelám Rudé armády. Denně dopadalo několik střel přímo do vesnice, ale naštěstí bylo málo přímých zásahů do budov. Střely byly menší ráže neboť škody nebyly velké. Ve dne se střílelo málo ale v noci a časně ráno byla střelba velmi živá. Občané ukrývají se ve sklepích a v krytech, jež si zřídili na zahradě.

Dne 26. dubna 1945 večer všechno vojsko německé z vesnice ustoupilo a v noci vyhodilo most přes potok Syrovínku. Druhého dne zrána ustoupilo i vojsko z přední linie a za nimi postupovala vítězná armáda. Po poledni přiblížila se od jihu a východu rumunská vojska až k samé vesnici a zaujala bojové postavení ve svodnici na panském za dvorem a přes Díly u kapličky na západ. Německé vojsko ustoupilo za vesnici severně při mezi Újezdu. V těchto posicích zůstala obě vojska po celou noc a velmi živě střílela ze všech zbraní. Dne 28. dubna 1945 ráno dala se rumunská vojska do pohybu na sever a naše obec, s mnoha jinými byla osvobozena. Po silnici od Bzence proudilo nepřetržitě množství aut s vojskem, dělostřelectvem, municí a proviantem k Syrovínu a Žeravicím. Toho dne vyhlášena pracovní povinnost pro všechny muže práce schopné, postavit most přes potok Syrovínku, aby kolony z Domanína mohly projíždět. Z kládí jež mělo dělat závory pro tanky, byl most ještě toho dne postaven a dán do provozu.

Toho dne večer utvořen místní národní výbor na podkladě 4 politických stran

Každý člen M.N.V. dostal svůj resort o který se staral. Úkol těchto členů nebyl nikterak záviděníhodný, zvláště v zásobování armády. Každý oddíl projíždějící obcí žádal pro sebe obilí, slámu, seno, vejce, drůbež, mléko a dobytek. Stále se jen sháněly požadované potřeby pro vojsko, až vládou pověřený intendant zavedl v dodávkách pořádek. Zásobování občanů muselo se organisovat, neboť obec byla odkázána sama na sebe. Dávky poživatin se něco zvětšili a vydávali se na lístky M.N.V. Členové M.N.V., v prvních dnech osvobozených nosili na levém rukávě nad loktem červenobílý pásek 8 až 10 cm široký s razítkem obce. Toto označení mělo velký vliv na vojáky cizích armád a budilo u nich úctu.

Mezi vojáky, projíždějícími obcí, našli se jedinci, kteří brali občanům hodinky, jimž říkali „časy“. Ani na jízdním kole nebylo v tuto dobu radno jeti. Rusi jízdnímu kolu říkali „mašinka“ a přímo s dětinskou radostí se na něm projížděli. Mezi mládeží kolovalo mnoho anekdot o těchto mašinkách.

Další obětí 2. světové války stala se Luňáková Barbora, u níž se jevila pomatenost. Když fronta stála na návrších nad Bzencem, chtěla ji přejít a již se nevrátila. Po odchodu vojska byla nalezena na nížině při potoku u hranic bzenecko-vracovských, s několika průstřely, mrtva. Byla pochována prvního dne po osvobození na domanském hřbitově.

Panu Vrtalovi, italskému legionáři utrhla mina obě nohy, když šel na své pole, pod Hrubým kopcem, pracovat. Byl ihned odvezen k lékaři do Bzence, ale brzy po ošetření zemřel otravou. Část jeho pozemku a polní cesty bylo německým vojskem zaminováno. Později v těchto místech pan Sommer Karel vybral 120 kusů min. Poslední den, když končil tuto velmi nebezpečnou práci, šla s ním jeho manželka nažat trávy, stoupla na zapomenutou minu, která jí utrhla nohu. Byla však uchována životu. Tyto nehody přiměly občany, aby svá pole, v místech kde se zdržela fronta, řádně prohledali. Používali k tomu kopálů na dlouhých násadách a neb holí asi 2 m dlouhých s ocelovým drátem 30 cm dlouhým, jimž se bodalo do země místo vedle místa.

Zákopy a kryty v polích byly zaházeny, nevybuchlé granáty odstřelovány a menší náboje sbírány a odevzdávány v obecní úřadovně. Ve vrchničkách byly nalezeny 2 mrtvoly německých vojáků, byly vhozeny do zákopů a zahrabány, později je majitelé pozemků vykopali a pochovali na domanínském hřbitově.